

ELŐSZÓ

2011. szeptember 15-én az Országos Kriminológiai Intézet (OKRI) és a Magyar Szociológiai Társaság (MSZT) közös szervezésében konferencia zajlott „Adás – Vétel” címmel, prostitúció és emberkereskedelem témájában.

A konferencia megnyitóján Virág György, az OKRI igazgatója azt hangsúlyozta, hogy a szociológia és kriminológia számára egyaránt fontos és releváns problémáról van szó, hiszen a prostitúció, ami jellemzően a szegény, munkanélküli és kiszolgáltatott tömegeket érinti, története során „ezernyi szállal fűződött össze a bűnözéssel és a kizsákmányolással”.

Vitaindító előadásában az OKRI korábbi munkatársa, az MTA Jogtudományi Intézetének kutatója, Fehér Lenke hangsúlyozta: „A prostitúció utánpótlásának globális rendszere van, ami összefügg az emberkereskedelemmel és embercsempészettel is. A nagy bordélyházak mindenhol a világon nemzetközi, a prostituáltak a világ legkülönbözőbb régióiból érkeznek.” A XX. század második felére soha nem látott méreteket öltött, globális jelenséggé vált a prostitúció, amiben az új technikáknak és jelenségeknek, így az internetnek és a turizmusnak is igen nagy szerepe van.

Léderer Pál, az ELTE oktatója kifejtette: „A múlt században eluralkodó morális pánik, amit a kapitalizmus által megnövelt prostitúció és a hozzá kapcsolódó más jelenségek, mint például a pornográfia váltottak ki, továbbá a női jogok megerősödése egy újfajta megközelítést tett szükségessé: a prostituáltakból »szexmunkások« váltak. A prostitúció nem kriminális tevékenység többé, hanem munkavégzés. A prostituált pedig nem bűnös.”

Ezt a gondolatot vitte tovább kutatásismertetőjében Bódis Enikő is, aki Budapest egyik kerületében prostituáltakkal készített interjút annak érdekében, hogy feltárja, hogyan látják a saját szerepüket, milyen válaszaik vannak a róluk kialakult sztereotip képekre. Bódis kiemeli: „A prostituáltak döntően nem deviánsként vagy bűnözőként tekintenek saját magukra. A bűnös vagy áldozat megkülönböztetés idejétmúlttá vált.”

B. Aczél Anna és Gyurkó Szilvia a gyermekprostitúcióról szóló előadásukban elmondták: a 18 éven aluli gyermekek esetében fel sem merülhet, hogy „önként, szabad választás eredményeként” választják a prostitúciót pénzszerzésre. Esetükben a jogszabályok egyértelműen fogalmaznak, és büntetik a gyermeket kihasználó, futtató, áruba bocsátó és használó személyeket is. „A gyermekkorban elszenvedett szexuális erőszak, bántalmazás, súlyos testi fenyegetés szinte minden gyerek esetében előfordult.”

Az előadók hangsúlyozták, hogy hiányosak a magyar adatok, további kutatásokra és az ellátórendszer fejlesztésére lenne szükség ahhoz, hogy a gyermekkori prostitúció megelőzhetővé, kezelhetővé váljon.

Betlen Anna összegző jellegű prezentációjában kiemelte, hogy a prostitúció – amellett, hogy szükségszerű eleme az erőszak, a kizsákmányolás, és hogy az érintett áldozatok „elvesznek a társadalom számára” – a nők elleni gyűlölet egyik komoly megnyilvánulási formájaként is értelmezhető. „A prostitúció nem csak a nőt károsítja, de a belőlük hasznot húzó személyek a fekete gazdaságban további bűncselekményeket követnek el. Milliárdos vagyonok kerülnek a kábítószer- és fegyverkereskedelembé, amelyek nők kizsákmányolásából keletkeztek.”

A konferencia zárásaként Adamik Mária szociológus, Balogh Lídia civil aktivista és Leyrer Richárd rendészeti szakember részvételével, Neményi Mária vezetésével beszélgetés zajlott, ahol a közös pontok keresése mellett az is egyértelművé vált, hogy további együttgondolkodásra, együttműködésre van szükség.